

Előfizetési árak:

Helyben

Félévre 6 frt.

Három hónap 5 „

Postán küldve:

Félévre 7 frt.

3 hónap 5 „ 50 kr.

Egyes szám

10 kr.

DEBRECZEN.

POLITIKAI ÉS KÖZGAZDÁSZATI HIRLAP.

Megjelen hetenkint ötször, hétfőn, kedden, szerdán, csütörtökön, szombaton.

Előfizetési pénz s minden közlemény Főpíacz Vecseyhöz földszint a szerkesztőséghez bérmentve küldendők.

Hirdetési díj:

Öt hasábos petit sorért 5 kr.

Nyiltéren megjelenő közlemény 3 hasábos 15 kr. Hirdetményeket és előfizetéseket lapunk számára elfogad: Pest-Budán: Neumann hirdetési irodája, Bécsben: Oppellik A. és Haunstein et Vogler, Brauner I. G., Berlinben: Goldberger, Párisban: Havas ügyvédsége.

Mélygödly:

minden betűtáért külön 30 kr.

Előfizethetni helyben: **Telegdi K. Lajos** és **Csáthy Károly** könyvkereskedésében s a szerkesztőségnél. — Egyébütt a postahivatalok utján.

Előfizetési felhívás.

Kérjük tisztelt előfizetőinket, hogy megrendeléseiket mielőbb megtemi sziveskedjenek, hogy a szükséglet iránt idejében rendelkezessünk.

Az előfizetési árak fentebb olvashatók.

Együttal ismétljük, hogy lapunk érdekesbbé tételére megtettük a kellő intézkedéseket.

Végre tudatjuk, hogy intézkedtünk, mikép lapunk a helybeli előfizetőknek már a megjelenés napján mindenkor kézbesítették, s ugyanazon napon a postára küldés is megtörténjék a nem helybeliek részére; különösen a Pest felé és Pesten lakó előfizetők este megjelenő lapunkat, már másnap reggel olvashassák.

Mi pótolja a képviselők utasítását a törvényhatóságok rendezése körül?

○) Törvényeink szerint képviselőink utasítás nélkül küldetnek fel az országgyűlésre.

És ez helyesen is van így, a népképviselői alapon alakult törvényhozótestületre nézve.

Mert az elválasztott képviselőnek elvei, jelleme és működési köre a nyilvánosság világánál előre megbíráltatik; s a jelölt által kiadott nyilatkozat mintegy kezességül szolgál jövő működésére nézve.

Általában az alkotmányos életben fő kellék az, hogy erős jellemek képeztesse; úgyhogy a politikai élet terén működés mintegy tükre legyen az egyén jövőbeni magatartásának.

Minden alkotmányos államban a gyakorlati élet fejt ki a jellemek szilárdságát; úgyhogy világosságban áll a választók előtt, hogy kivel van dolguk.

Angliában a közvélemény, a sajtó és a választók meggyalázzák azt, ki a programjában lefektetett elveket megszegi; és közutálatnak adván át, politikai működésre képtelenné teszik.

Nálunk még nincs kellőleg kifejlődve a politikai jellem szilárdsága annyira, hogy a hitehagyottakat fent és lent a közutálat bélyege válasza el a tisztáktól; minek egyik oka az is, hogy a jelöltek egyrésze ruganyos, kétértelmű, általános vonásokban hozza nyilvánosságra politikai hitvallását, mely mögött sok a kibuvó ajtó; és annak, hogy ez megtörténhetik, sokszor magok a választók is az okai; mivel nincs bennök elég határozottság arra nézve, hogy jelöltekkel egészen tisztába jöjjenek.

Innen van aztán, hogy a nagy általánosságban nyilatkozó jelöltek ritkán vonhatók szigorúan erkölcsi felelősségre; majd ha népképviselői alkotmányos életünk gyakorlati terén megerősödik a közvélemény, ritkábban fordulnak elő esetek, melyekben a választók és választottak közt lényeges elvi különbségek és ellentétek állanak elő.

A legközelebbi időszakban történt képviselőválasztások alkalmával is igen sok eset volt arra, hogy a jelöltek, a többi közt, a törvényhatóságok rendezése kérdésében világosan nem, sőt kétértelműleg nyilatkoztak; jelesen azon ruganyos szócifrázatot használták, hogy a törvényhatóságok önkormányzati jogát összeegyeztetni kívánják a parlamentaris kormányrendszerrel.

Ez oly általános nyilatkozat, hogy belőle min-

den kitélik; szintugy kivonhatni belőle azt, hogy a kormányhatalom körébe egyesíttessék minden államhatalom, a törvényhatósági élet megsemmisítésével, — mint az, hogy a törvényhatóságok sarkalatos jogai fentartassanak, felelősséggel a törvények iránt.

E kétélű fegyver védelme alá vonulnak azon egyéniségek, kik a prókatori szörszálhasogatás mesteriségét űzik választók irányában, s nem a közbecsülés és kötelesség, hanem a magán érdek rugóinak engednek nyilvános pályájukon; kik nem a közjólét előmozdításért, hanem saját anyagi boldogságuk-, hivatali kegyelemmorzsaért vállalkoznak a nép vállain diszes állásra emelkedni.

Hanem vannak dolgok, melyekre nézve bármily kétértelmű nyilatkozatok tétessenek is, a lényegét, a főirányt, mely természet szerint kitzúve van, elburkolni lehetetlen; úgyhogy minden prókatori szörszálhasogatás, minden kétszínű jézsuitakodás sem képes a feketét fehérré varázsolni.

Igy például, midőn a képviselőjelöltek választók előtt azt fogadták, hogy ők igyekeznek a törvényhatóságok jogkörét a parlamentaris kormányrendszerrel összeegyeztetni: ezt, bármily homályos, bármily kétes szavakban fejeztetett is az ki, józanul senki sem érthette úgy, hogy a törvényhatósági élet megsemmisítésére irányzott akaratot foglalta volna magában; senki sem érthette úgy, hogy a jelölt a választók érdeke ellen nyilatkozott; mert különben azonnal megbukottnak lett volna tekintendő; mivel föltenni sem lehet, hogy a választók a képviselőben ellenséget fegyverezzenek fel.

Annál fogva, mindegyik képviselőnek kötelessége volna, az utasítási rendszert pótoló politikai becsület és adott szó alapján, oda működni, hogy a választók érdekeit védelmezze; és így, mivel szinte lehetetlen, hogy a választók a választási jog megszorítását, sőt megsemmisítését kívánták volna; mivel képzelhetlen, hogy a törvényhatóságok tagjai a törvényhatóságoknak szolgálai szerepekre lealáztatását ohajtották volna; mivel föltenni sem lehet, hogy a választók az alkotmányos élet gyakorlati iskoláját gépszerű anyagkezelés műhelyévé engednék lealacsonyítani: — kötelességök a képviselőnek a törvényhatóságok körébe tartozó sarkalatos jogok fentartását egész erővel és becsülettel munkálni.

És a választóknak kötelességök: örködni a képviselők eljárása felett; s ha azt veszélyesnek találják, bár meg nem gátolhatják is: a nyilvánosság, a közvélemény ítélőszéke elé terjeszteni; hogy a jelenből jövőre tanúságot vegyenek; hogy az alakoskodásról a bünfátyol lelebbentessék; hogy a politikai jellemtelenségek szegénykőre állíttassanak; hogy a politikai becsület és jellem hódításokat tegyen.

Ujdonságok.

— **Tanárválasztás.** A tanító képezdei tanárválasztásra a tegnap tartott tanügyi bizottsági ülés alkalmára meghívták a debreczeni egyház részéről is a választók, de a tanárválasztás meg nem történt, miután a tanügyi bizottság és a meghívott választók nem tartották magokat, a superintendentiális gyűlés meghatalmazása nélkül illetékesnek a tanárválasztásra, s bár a képezdei tanárállomás betöltése multhatlanul szükséges volna is, nem akartak a választás által oly praecedens casust megállapítani, aminek ajövőben hátrányos következményei lehetnek volna. Így a superintendentiális gyűlés utólagos jóváhagyása reményében

az állomás ideiglenesen helyettes tanárral töltetett be, és pedig főiskolánk egyik végzettségű növendékével Kovács Józseffel, ki is ez évre 1000 ft. tanterületet kap. A polgári iskola egyik lemondás folytán újrászabott lett tanári állomása is ideiglenesen határozottan betöltött, ugyancsak a főiskola egyik végzettségű, s még Heidebergben az egyetemen levő növendékével Barabás Károlyval, kihez még tegnap este tanári megnevezést, hogy elfogadják-e az állomást. Mind a két választás eredmények képzett ifjura esett, kik mindenesetre megérnek felelni nehéz tanári feladatoknak. — A harmadik tárgy Gelenczei Pál tanár, az azon tanári megnevezés, hogy ha a főiskola építése felügyelői csakugyan részben az ez esetben kéri magát a gymnasium 3. és 4. osztályában való tanítástól az építkezés tartására felmenteni, s ez időre esküdtfelügyelő által helyettesíteni. Az építkezésre való felügyelőért semmi tanterületdíjat el nem fogad, hanem helyettesének kár 400 ft. tanterületdíjat rendelni a főiskola anyapénztárból. Ez ajánlat elfogadtatott, és pedig azon kikötéssel, hogy a tanítás az ő felelőssége mellett történjék, tehát arra felügyelői tartozik.

— **A nőegylet elműke** gróf Bethlen Mikó Róza urhölgy részéről a lapok f. hó 23-án megjelent számában a nőegylet felől hozott ujdonságunkra egy felvilágosító levelet kaptunk, melyből a következőket közöljük: Junius 8-án az első választmányi ülésben elhatározottak, hogy miután a nőegylet vezető tagjainak nagy része e nyáron át a városból távozni fog, s csak szeptember hó végére térnek vissza, ez időre a nőegylet működése csupán a választmányi tagok által tovább folytatandó gyűjtésre szorítkozik, s a nő egylet mint ilyen, segélyező működését csak november hó 1-én kezdi majd meg. Addig a beszédett pénzek a takarékpénztárba helyeztettek el. — Továbbá nyilatkozik az előző grófnő, hogy az egylet érdekében mindent elfognak az egylet vezetésével megbízottak követni, a mi csak erejüktől kitélik, a mit egyelőre tettek, azt még igen csekélynek tartják, de remélik, hogy ha bár az emberbaráti feladat teljesítéséhez kezdetben csak csekély mérvben kezdetnek is, — mégis eleget tehetnek annak egyesült erővel, ha csak a közönség igen tulságos igényekkel nem áll elő. — E nyilatkozatot kedves kötelességünknek találtuk közölni, s egyuttal kijelentjük, hogy mi nem is kételkedtünk az illető urhölgyek ügybuzgalmában, csupán több oldalról történt felszólalásunk engedve hoztuk szönyegre az egylet ügyét, a min csak örvendünk, mert, így azt hisszük, hogy jelen nyilatkozat közlése által az illető érdekeltek megletek nyugtatva.

— **Zenedel értesítés.** 1. A debreczeni zenede nyolczadik tanéve (1869/70) folyó évi október 11-én veszi kezdetét.

2. A Zenedében öt iskola van, u. m.
a) Általános képezde. — b) Énekiskola. — c) Zongoraképezde. — d) Zongoraiskola. — e) Hegedűiskola.

3. A zongora- és hegedűiskolába, csak a zene előismeretivel bíró növendékek vétethetnek föl; az egészen kezdőknek egy évig az általános képezdeben kell tanulniok.

4. A felveendő növendékek legalább nyolcz évesnek, s írni, olvasni tudónak kell lenni.

5. A fiúk és leányok, a meghatározandó órafelosztás szerint elkülönítve taníttatnak.

6. A beírás folyó 1869-dik évi október 1-jétől kezdve, bezárólag október 10-keig a zenedeigazgatói szobában, naponta délutáni három órától ötig történik; minélfogva fölkértenek a szülék, gyámok vagy rokonok, hogy gyermekeiket vagy ajánlottaikat, nevezett helyen és időben, a zenedei bizottmányoknak s az ugyancsak jelen leendő illető tanároknak, mutassák vagy mutattassák be. — A bizottmány utasítva van a fölveendő növendékek neveit az anyakönyvbe beírni, s abból azoknak egy kivonatot kézbesíteni, melyben az egylet pénztárnoka egyszerűs mind a beírasi és féléves díjak előre történt befizetését igazolandja. — Azon növendékek, kik a lefolyt iskolai években zenedékben tanultak, s ez évben is tanulni fognak: nem kapnak új anyakönyvi kivonatot, hanem a kezüknél lévőben folytatattatik a tandíj befizetése igazolása.

7. A beírasi díj, melyet minden növendék köteles nélkül fizetni tartozik: egy osztrák értékű fu-

A tandíjak pedig az egész tanévre következők: a) Az általános képezdében: 10 frt., — b) Az énekiskolában: 10 frt., — c) A zongoraképezdében: 24 frt. — d) A zongoraiskolában: 24 frt. — e) A hegedűiskolában: 24 frt. osztrák értékben. — Ez összegek, mint fentebb a 6-dik pont alatt is érintett, mindig előre, két egyenlő részben, t. i. a beírás napján, és mártius hó első hetében fizetendő, mi ha meg nem történék, az illető növendék felvételre vagy tovább taníttatásra nem számolhat.

8. Az alapító és rendes tagok jogai következők: a) Minden 100 frtos alapítvány, vagy minden 6 frtos évi részvénydíj után, egy növendéket, akár saját gyermeküket, akár idegent tandíjzítés nélkül küldhetnek az általános képezde vagy az énekiskola bármelyik osztályába.

b) Ha 100 frtos alapító, nem az általános képezdebe vagy az énekiskolába, hanem valamelyik hangszeriskolába akarja ajánlottját küldeni: akkor az illető 12 frt. pótlékdíjat fizet, — ha pedig egy 6 frtos részvény tulajdonosa ugyanazt kívánja: 14 forintot, — két 6 frtos részvénytörökosa pedig 7 forintot.

c) Oly alapító, ki 200 forint alapítványt tett, vagy oly rendes tag, ki 3 hat forintos részvényvel bír, a hangszeriskolák valamelyik osztályába, pótfizetés nélkül is ajánlhat egy növendéket.

9. Az alapítók vagy rendes tagok által ajánlott növendékek, csak akkor irathatnak be s vétethetnek föl, ha az illetőktől részökre kiállított írásbeli ajánlólevelet mutatnak fel.

10. A szegénysorsu növendékek is, az intézetbe felvételére, valamely alapító vagy rendes tag által ajánlatnia kell: — azon nem reménylhet azonban, ha kitünő tehetségű szegény gyermek ajánlót nem talál, a kormányzó választmány által igyentanítatásra is felvétetnek.

Kelt Debreczenben, augusztus 2-kán. 1869.

A debreczeni zeneegylet kormányzó választmánya.

— **Érdekes látvány** a nevelés barátai részére azon sürgős-forgás, mely főiskolánk körül a tanulók beiratását illetőleg tapasztalható. Itt is, amott is egy-egy apa, kisérve fiát, keresi fel a tanárokat; majd a vásár, majd a színház telik meg a sok tanulóval, kik már is erősen gyülekeznek, holott az iskolai év még csak e hó 9-én áll be; úgy, hogy a beírások már tömegesen történnek; a mi annyival öröndetesebb, mert a jelen iskolai évben csak kevés ifju található szállást az iskolai épületben, mivel az építést megelőző rombolás meggyérítette a lakosztályokat, és mégis nagy élénkség és részvét mutatkozik főiskolánk iránt, úgy, hogy a Dunán túlról is jöttek ifjak, kiknek pedig két más főiskola is esett közelükbe.

— **Ismét hármások.** Folyó hó 30-án éjjeli 12 és 1 óra közt a Kismesterutcán 1124 sz. a. lakó Szabó Sándorné három élettelen fiu gyermeket hozott a világra. Az anya a legjobb egészségnek örvend. Rövid idő óta ez már második születés városunkban, csak hogy az elsőnél a gyermekek is mindhárom életben maradtak.

— **Telegraf historia.** Egy izraelita a napokban táviratozni akart Duklába, s fel is viszi a már elkészített kéziratot a debreczeni táviradi irodába. A hivatalnok azonban visszavetette, mert mint mondá héber betűkkel írt távirat nem táviratozható. „Csak küldje el uram,” mondá a polgártárs, „ne gondoljon azzal, hogy ön nem tudja olvasni, barátom Duklában jól ismeri irasomat, csak küldje el, úgy sem nagyon szeretném, ha az urak el tudnák olvasni.” Végre aztán sikerült neki megmagyarázni, hogy nem az a feladott távirat küldték el. O sancti simplicitas.

— **Mustó ur éhes volt** a „Serafine” előadása alkalmával, legalább azt következtethetjük abból hogy egy jelenet közben a közönség nagy mulattatására a színpalack megett pánizált falatot, hirtelen be kellett lépni, lenyelni nem tudta, s annak a szájujregben jelenléte a jobb oldali arcz feldagadtága által árulattott el. Talán megérdemlené a közönség, hogy a színpad legálább az előadás alkalmára ne tétessék étkező helylyé.

— **H. Bösörmányról** írják nekünk, hogy Reményi Ede régi ígéretét beváltandó sept. 29-én oda megérkezett s 30-án a zsufozásig megtelt városbába termében hangversenyt adott. Mind a hat hajduáros képviselve volt itt, a lelkesedés határtalan. Hangverseny után a város polgársága a nagy vendéglő termében bankettet adott Reményi tiszteletére, melynek — a sok főkösözöttöt nem említve — legérdekesebb mozzanata volt, hogy Reményi ujra kezébe vette a hegedűt, s a Petőfi-szoborra 64 frt80 krt. gyűjtött össze a föllekesített hallgatóktól.

— **A debreczeni ipar és kereskedelmi-bank** pénztári forgalma 1869. évi szeptember hóban: Bevétel: pénztári maradvány Aug. Aug. 31-ről 51,250 frt 45 kr., kifizetett váltókból 104,924 frt 33kr., kifizetett előlegekből 4,150 frt, kamatokból 2,994 frt 41 kr., betétekből 34,806 frt 10 kr., pénztári jegyekért 51,400 frt, érczépén eladásából 2,616 frt 21 kr., jutalék 2 frt 84 kr., üzleti költségre 1 frt, folyó számlára 59900 frt 51 kr., idegen pénztárjegy eladásából 5,000 frt, szelvények eladásából 82 frt 98 kr., alapítási költségre 10 frt 80 kr., nyomtatványokért 8 frt 70 kr., raktárbér fejébe 7 frt 12 kr. Összesen: 317,064 frt 45 kr. K i a d á s : leszámitolás váltókra 130,565 frt 68 kr., leszámitolt előlegekre 7,613 frt, kamat fizetésekre 1,714 frt 86 kr., betétek visszafizetésére 43,954 frt, napi biztosítványokra 380 frt, nyomtatványokra 11 frt 20 kr., folyó számlára 64,312 frt 66 kr., szelvény vásárlásra 81 frt, érczépén vásárlásra 2,038 frt 68 kr., tisztai és

szolga fizetésekre 553 frt 33 kr., raktárbérbe 142 frt, üzleti költségre 94 frt 53 kr., felszerelési költségre 2 frt ideg. pénztárjegy vásárlásra 1,000 frt, pénztár jegyeink beváltására 34,900 frt, pénztár állás október hóra 29701 frt 19 kr.

— **Folyó hó** 6 — 16 napjain a kir. vegyes bíróság ülésében, mindenkor d. u. 3 órakor bírósági állomány fog tartatni.

— **Tiszaszahályozási társulat.** Ma délután 4 órakor vette kezdetét a tiszaszahályozási társulat ülése városunkban, Lévay püspök ő mélt. elnöke alatt.

— **Müller Lajos** táncmester táncztanítását helyben folyó 1869-dik évi október hó 6-kán megkezdte. Lakása: miklós-utca 2079. sz. a. — Értekezhetni ugyanott naponként d. u. 1—3 óráig.

— **I. Debreczeni lövészverseny 1869.** Pályabírák: Gr. Degenfeld Imre, Gr. Degenfeld Gusztáv, gr. Károlyi Victor. Intézők: Kiss Lajos, Kiss Sándor, Márton László, gr. Forgách László, gr. Károlyi Gyula, gr. Szapáry Iván. Teherfelügyelők: gr. Sztáray János, gr. Szapáry Imre. Indítók: gr. Szapáry Iván, gr. Festetics Pál. Elsőnap, vasárnap október 3-án. Kezdeté délután 2 órakor, félóránként új futás. A díjak: I. Asszonyágok-díjak. Tisztelet-díj. II-ik. Debreczen város díja 100 db arany. III-ik. Földeszek versenye. IV-ik Nagy Handicap, 800 frt egyleti-díj. V. Két évesek versenye, 100 db arany. VI. Gátverseny (Hurdlerace) tisztelet-díj, adja gr. Forgách László. Handicap. Az árkon keresztültörés, fák rongálása, kutyáknak bevitel, s a kocsiaknak az árkon belül maradása tiltatik. A pálya egyszer körül 1272 öl.

— **A lövészverseny alkalmából** figyelmeztetjük az azt meglátogató közönséget, hogy a fiakker árszabály szerint a kocsidíj e lövészversenyhez — ki és vissza a várakozással együtt 5 frt.

— **Meghaltak:** Szept. 27. Cz. u. Gyöngyösi István 68 éves, forró lábzan. Piacz. Arany János 64 év., bélsorvadásban. Szept. 29. Cs. u. Szeles Mihály fia Mihály 14 hetes, aszkór. Szept. 30. Pfa. Tóth Ferencz 1. Klára, 7 hetes, ránggörcs. Cs. u. Mészáros Sándor fia János 2 hetes, ránggörcs. Pfa. Tóth János fia József 10 napos, béllobban. Pfa. Harsányi János 74 éves, végyengülés. Október 1. Közkórházban Lada Péterné Kun Erzsébet 55 éves, szélhűtés. Oktob. 2. Cs. u. Tóth Bálint 1. Eszter 1/2 éves, bélsorvadás. II. u. Szabó Péter 53 éves, sorvasztóláz.

Színházi szemle.

(*) Szept. 30-án adatott először: „Szerafina, a szenteskedő” színmű 5 felvonásban, írta Sardou; francziából fordította Bodor Károly. E jeles francia színműirőnek már csak a neve is elég kezeséget nyújt arra nézve, hogy a közönség érdekes estére számoljon darabja színrehozatali alkalmával; de mégis e jó vélemény nem vesztegetheti meg jelenleg az ítéset elfogulatlan nézeteit annyira, hogy fel ne fedezze azon hégagokat, melyek a fentebb jelzett színmű szerkezetében előfordulnak. Sardou nagy mester, ösmeri a színpadot a legutolsó szögig, a hatás, a meglepő fordulat és az ügyes jelenetkezés titkainak kulcsa birtokában van. Festeni jól tud, a kényes jelenetknél nem jó zavarba, a sikamlós helyzetekre finom hálót sző, hogy azokat látni ne, csak sejtteni lehessen. Mind ezeknél fogva az ő színművel gyakran ohajt találkozni a színpadon a figyelmes műbarát, bár sokszortudja hogy az a légkör, melyben eszménye alakjai mozognak ismeretlen klíma, hogy az a csillogó, fény, csupán szemfényvesztés, hogy az az élénk színezet, melylyel meséjét bevonja, mesterségesen készült máz. Különösen Szerafinánál tűnik elő egy pont, mit ha merőben nézünk — nő, és sötétebb árnyat vet a lélektani egymásutánra. Szerző ezen szőnyegen forgó darabjában egy házasságtörő nőt ábrázol, ki szenteskedéssel akarja megváltani magát a kárhóztól. A műirányja kiemelendő, miután egészben visszahat az erkölcsiségre, de az eszközök nincsenek helyesen választva, melyek a czél megközelítését kellőleg érvényre juttatnák. Lássuk meséje rövid vázlatát: Szerafina Rosanger bárónak csupán a világ előtt volt neje, magánéletben pedig nem hitestársa, hanem zarnoka. Ő nem szerette férjét talán soha, legalább azt következtethetjük azon viszonyból, mely e nő és Montignac közt szövődött régen régen, s a mely viszonynak szüleménye lön aztán Yvonne. Szerafina később megbánja hibáját, megtér és szenteskedő lesz. Ah de a leány a gyermeket Yvonne mindig előtte áll, mint élő szemrehányás, kit Rosanges báró saját leányának gondol, — hogy tehát megmeneküljön ballépésének megtestesült bizonyítékától, zárdába akarja eltemetni ártatlan gyermekét, azt tartván, hogy a szent fogadalom majd őt is feloldja bünei alól. De szándéka nem létesülhet, mert Montignac, kinek unokaöccse Robert, szereti a leányt, megmenti a kiszemelt áldozatot — elrabolván őt. — Szerafina gyanuja legelőször is régi kedvesére irányult, s meg is jelent nála, követelvé Yvonne visszaadását. A darab itt emelkedik tetőpontjára. Az anya és a régi kedves, vagyis a természetes apa közti küzdelem a gyermek birhatásából — képezi lényegét a compositionának. Végre a tulajdonképeni férj is megjelen, kielőtt Szerafina, szenvedélyétől elragadtatva, felfedezi a leány jelenlétét s a gyanura ébredő férfiu számádsra hívja a hölgyrablót. De Yvonne féltve keresztatyját Montignacot a báró dühétől, nem árulja el, hanem Robertet jelöli meg, mint a ki szerelemből követte el e merényletet. E jelenet alatt tetőpontra hág Szerafina bűnhődése, midőn aggódik, sőt remeg egy lezonyu pillanat bekövetkezésé-

től, melyben férje s a világ előtt egykori kedvese által meggyaláztatik. Azonban Montignac a titokról hallgat. Szerző e bűnhődést fokozza a végső felvonás elején, midőn az anya ijedve gondolja fel, hogy leánya a kezébe jutott ifjúkori szerelmes leveleit olvassa s így önnön vére előtt kell pirulnia tévedése miatt. Azonban Yvonne a becsutelenítő bizonyítványokat — azt híven hogy azok saját iratai — megégeté. Ezután következik a zárjelenet a mikor is Rosanger és Montignac közzé Robert lép be, hogy az elégtétel ő vele végeztesse a báróval szemben, miután ő követte el a legnagyobb vétket, szeretni bátorokdván a kedves gyermeket az ártatlan Yvonnét. A bárónak tetszik az ifju s kiengesztelődik, sőt midőn az megkéri a leány kezét — neje beleegyezése folytán oda is igéri. Kivonatoltuk e darab eseményeit, itt csak elmosodott képecske ez, míg a genialis szerző tolla egy jellemző társadalmi regényt plantalt a szín deszkáira; egy regényt, melynek alakjai előttünk részben ismeretlenek, mert a szenteskedők még a mi társadalmunkban nem igen ismeretesek, s így a darab hatása lazul, tényezői pedig hidegen hagynak. Fentebb említettük már, hogy e színmű czélja dicséretes, csupán az eszközök vannak hibásan választva kárhóztató hogy Szerafina leányát használja fel vezeklései közben a megtérésre nézve, s midőn épen megtérni akar, akkor vesztí el nőiességét. Ez leginkább észlelhető a 4-ik felv., hol Montignaccal — ugy szólnán személyeskedik. Ez tulkapása a szerző ostorozásának, mert hogy ő itt a párizsi fórangu hölgyek kinövéseit igyekszik pellengérré állítani — bizonyos; miután ő rendszeren minden darabjában egy-egy tükört mutat fel, a társadalmi félszűcségek esetelése folytán. Vannak e színműben még mellék alakok is, melyek nagyon kevés routinet fejtenek ki a compositio tömbítése körül. A vége különösen van elvétve, hol a csomó nem megoldatik, hanem erőszakosan ketté vágatik. Az előadásnál Foltényinét illeti az est koszorúja, ki Szerafinát helyes felfogással alakította. Szenteskedésében ügyes színezést tanusított, szenvedélyes kitérésinél pedig igen természetesen találta el az indulat hangját. Zöldi mint Montignac jellemzően állítá elénk a vihartól és egyéb csapásoktól megedzett admiralt, ki megmutatta, hogy a mily rendületlen tud lenni az ocean hátán, ép oly szilárd marad egy nő könnyei és fenyegései előtt. Bercsényi Robertet e szeleburdi és mégis besületes ifjut ügyesen személyesíté. E fiatal tehetségben színházunk sokat nyert. Szakál Rózsa mint Yvonne semmi kívánni valót nem hagyott fenn; a még gyermeket leányánál meglepő sikerrel használta azt az ártatlan üde naivitást, mely tetteit, modorát oly lehelletszerű zománcz-al lepí el. Leginkább gyönyörködünk a 4-ik felvonás ama jelenetében, hol keresztatyjának bevallja, mennyire szereti őt. Együd (Planterose), Foltényi (Rosanges), Dózsa (Chapelard), buzgalommal működtek a darab összevágó előadása körül.

— Okt. 1-én először „Szilveszter éj.” színmű 1 felvonásban írta Benedix, fordította F. E. Ezt követte „Gizella” ballet 2 felvonásban. A fent nevezett egy felvonásos színmű meséje igen egyszerű. Szilárdi nyugalmazott ezredes a forradalom alatt a honvédséghez átmek fiait, ki az apai háznál menedéket keres, a nehéz napok bekövetkeztével, elkergeti házából mint lázadót; aztán a házban cselédségnek meg van tiltva még csak említeni is az elözött fiu nevé. 20 év telik el. E husz év alatt az ezredes és barátjai minden évben Szilveszter-éjen összejönnek s az elhunyt jó barátokra is terítve van s az asztal mellett poharat ürítenek azok emlékére. 20 év múlva már csak Szilárdy és Vasváry, nyugalmazott törvénszéki elnök élnek a 7 jó barát közül s az ezredes ez este éri először, hogy mennyire egyedül áll a világban, de fiáról, kit annak a háznál levő dajkája emlékébe hoz, a szilárd katona mit sem akar tudni. — Fia azonban, ki 20 évig, mert szegény volt, s nem akart úgy látszani, mintha a szükség hozná haza ez apai házhoz, iparkodott, gazdálkodott s mint vagyonos önálló köztisztviselőben álló férfi jelenik meg az apai háznál, nejevel s három gyermekével együtt, s Vasváry öket, míg Szilárdy az étteremből pár percze távozik, az elhunyt jó barátok üresen álló helyére ülteti. A mint Szilárdy belép, s meglátja az idegeneket, igen meg van lepve, s midőn fia magát megnevezi, s karjaiba akarja őt zárni, feltámad benne a félreértett katonai kötelességérzés, s a lázadót amint fiát nevezi, van elég ereje ujra eltaszítani az atyai kebelről. Itt következik a legérdekesebb része a darabnak, s ha nem is a frakk, de legalább is majnen minden szem könnyben uszott; e jelenetet akár Birchfleifer mama se tudta volna őrzélgősebben feltálatni, mint a hogy az Benedixnek sikerült. A szilárd katona, kit fia 20 évi derék magaviselete, a királynak a honvédség iránti elismerése, mi e nagyon is jobboldali színűen dolgozott darabban argumentumul van felhozva, nem tudták kiengesztelni, enged végre a vér szavának, a mint őt három unokája körülveszi, s Zöldy valóban remekelt e jelenetben, úgy hogy még magunk is, kik a sentimentalismusnak úgy az életben, mint a színpadon ellenségei vagyunk, alig vehetünk erőt meghatottságunkon. Vasvárit Dózsa, Károlyt Bercsényi, ennek nejét Balázs Ilka helyes alakítással játszották. Gizellában Horvát Károly és Szomolnoki Erzsé versenyeztek a babéért, s hogy ez utóbbi lett nyertes a közönség foruma előtt, arról alig ha kell említést tennünk. Közönség meglehetősen számmal.

Fővárosi értesítő.

*. E g y m a g y a r tengerész a nemzeti muzeum számára egy doriai oszlop töredékét hozott mássával Ephesusból.

Debrece
76-130. máj
Lina

* Vörösmarti halálának évfordulóján. 19-én az „Aldozat“-ot fogják előadni a nemzeti színpadon. Zenőt Felekiné asszony, Csillát pedig Lendvainé asszony fogják játszani.

* Egy újpesti fiatal házasság ember hosszabb utjáról hazatérve azt hitte, hogy neje ez idő alatt hűtlen lett hozzá. Ugy boszulta meg magát, hogy csokolás ürügye alatt leharapta felesége orrát.

* A Kisfaludy-társaság 29-én tartotta a szünidők után első ülését Kemény Zsigmond elnöke alatt. Elnök bejelentette Greguss Gyula halálát, ki felett Greguss Ágoston saját testvére fog emlékbeszédet tartani a nagygyűlésen. Ugyanezen Degré Lajos Kuthi felett tartott székfoglaló emlékbeszédet; Gyulai Pál felolvasott egy éneket Romhányiból; továbbá Dalmadi Gzózó egy szerelmes verset. Vadnai Károly mutatta be ezután Szász Geróné nászajándokát 50 db aranyat. A Rákóczi Jenő által fordított „As you like it“ kiadásra ajánlatot.

* A Lánczihidről a napokban egy csinosan öltözött hölgy ugrott le a Dunába. A Pannonia gőzös legénysége azonban kifogta és átadta a rendőrségnek.

* Szász Geróné szül. Pap Anna asszony 100 db aranyat küldött Vadnai Károlynak azon kérrrel, hogy felét adja át az írói segélyegyletnek, másik felével pedig jegyeztesse be őt a Kisfaludítársaság alapítói közzé.

— Csávolszky Lajos, az Ellenőr jeles főmunkatársa ellen folyó hó 4-én fog tárgyalatni a megindított sajtóper.

— Weiner Károly kartonfestő 27 éves a Dunába ugrott, de a gőzhajó legénysége által megmenetelt, s kórházba vitetett. Lelkibetegsége vitte a szerencsétlent e ballépésre.

Pesti röppentyűk.

(Szept. 30-án).

Azt tartják, hogy a tüdővészben sanyol beteg az, ki legkevésbé várja halálát, mert keblében folyton él a remény szikrája, holott minden ember látja, hogy a betegnek órái már számítvák. Ilyen tüdővészben szenvedő ember hitében lélegzik a pesti keresk. és iparkamara is, mely harsány hangon kiáltozza, hogy nincs pénz válság!!! De ezt az állítást csak keserűen mosolyogja minden józan észjárású ember, s közelebb oly eclatans tény czáfolta ezt meg, melyhez bővebb magyarázat sem kell, hogy pénzügyeink mostoha állapotáról bárki is kellő fogalmat szerezhesen magának. Pár napja még, hogy egy vidéki birtokos Pesten a kürtölés szerint oly in floribus levő pénzintézetekben egy 500 frtnyi névelés és 400 frt. valódi értékű földterhermentesítési kötvényre nem kapott 100, mond száz forintot — ötszáz percentszáz uszóra! De azért nincs többé pénzválság!... a pénzemberek állítása szerint. Bizony furcsa időkérünk még meg! No de nem kell kétségbe esni. Ott van Lónyai pénzügyér ur, majd segít ő a dolgon, ha t. i. jókor felkél s el nem késik. Különben minden órán várhatjuk, hogy pénzügyeinkbe bele üt a menyörgős menykő — az általánosan rettegett pénzválság!

Mármaros-Szigeten Vehmé-társulat alakult. Az ottani lyceum igazgatósága alakította ezt, mely színe elé idézte Marikovszky tanárt s elcsapta azért, mivel gyanuba jött, hogy ő írta a Magyar újság egyik cikkét a m. szigeti ref. lyceumban felállítatni tervezett jogtanszéket illetően.

* Deliberatum: Tekintettel arra, hogy Marikovszky tanár, a „Magyar Újság“ szerkesztőségétől tiszteletpéldányt huz, s mivel nagy gyanu terheli, hogy ő tett panaszt a nevezett újságban, említett cikk íróját nyomoztatik s ezáltal a felügyelő gondnok ellen felségsértést követett el: ergo elmozdittatik székéről!

Vajon otthon volt-e Váradi Gábor ur, midőn a basáskodó igazgatóság ezt a sinai birodalomba is beillő határozatot hozta? . . .

Aligha! mert akkor ily botrányos eljárás bajosan történhetett volna meg? *)

Deák Ferencz arczképe még soha sem volt talán kelendőbb mint amióta azt Klinck János gyilkos arczképe gyanánt árulják a fényképezészek. Egyik fényképész milliomossá akarván lenni, miután Klincket hamarjában le nem fényképezhette, elhatározta, hogy egy ismeretlen arczképet fényképez le néhány ezer példányban s a véletlen játékból, épen a Deák Ferencz arczképe kelle szerepelni — s az arczképet most, ropant mennyiségben veszi a nép. Sajátságosan érezhette magát hazánkfia midőn Párisból ez ostromba nyegleség felől értesíték!

Belföld.

— A multhéten pénteken N.-Váradon egy h.-szoboszlói birtokostól 3000 frtot — ezres bankjegyekben eloroztak; a gyanu egy B. A. nevű alkuszra van. — A vizsgálat foly ellene.

* Léván e hó 19-én nagy tűz volt, mely alkalommal 21 ház égett porrá; oda égett egy nő is fogadott leányával együtt. Ezek, hogy két ludat megmenthessenek, az égő házba rohantak s ott lelték halálukat.

* A felföldi ujonczozások alkalmával két sa-*) Ha nem esalódunk, épen Váradi Gábor ur a gondnok. Szerk.

játszerű egyént észleltek az orvosok. Ezek egyike egy fehér haju és vörös szemű Albino; a másik egy ember kinek hónai alatt uszóhátya volt, olyan forma mint a denevérszárny.

* Miskolczon egy tíz éves fiúcska a sebesen robogó társaskocsi hátsó felhágójáról leest s úgy összezuzódott, hogy felépüléséhez semmi remény.

* Ugyancsak Miskolczon amint a „Borsod“ írja, egy új könyvnyomda és új lap van keletkezésben, — miután az 400 d. 20 ftos részvények utján szándékolatik létesíteni, az aláírási iverk szétküldettek.

* A „Máramaros“-ban olvastuk, hogy Visken egy derék polgár Pohl István, ki több mint 25 évig volt e városnak buzgó tisztviselője — meghalt. Nevezetes, hogy a rom. kath. halott felett a végítzességet közösen végezték a rk. plebános nt. Orosz Antal, és ref. lelkész nt. Géresi László urak. Példás nyilatkozata valóban a hitfelekezeti testvériességeknek.

* Ipolyháson szept 27 kén tartá zárulását a történelmi társulat, melyre már csak kevés tag jelent meg, szerteszét szállingózzván a levéltárak kutatása után.

* A nagyváradi szinkörben, az elvonult színtársulat előadásai után Ling-Look a híres kardnyelő mutogatja izléstelen productioit. Vele utazik Draguss Károly is.

* Ráczkevények igen sok történelmi becsü okmánya van. Kiváltságlevelének száma I. Ulászlótól kezdve 39 darab. Mátyás királynak is van ott egy eredeti kézalírása. Jó lenne ha azon ereklyéket szellőztetné valaki.

— Az aradi honvédegyelet az 184% ki szabadságharcz vértanúért folyó hó 6-án tartandó gyász isteni tiszteletre meghívást tesz közzé.

— Az első erdélyi vasutnál az árszabásban foglalt illetékekhez ezüst árkelet fejében 20% pótlék szedetik be.

— Zágráb, okt. 1. A vasuti próbamenet nagy ünnepélyességgel ment véghez.

— Kecskeméten új nyomda nyílik meg; Föth László a tulajdonosa.

Külföld.

— Napoleon a long champ-ei lófuttatáson történt megjelenése, melyről annak idején lapunkban is volt említés téve, a párisi nép előtt még most is mint egy igen fontos esemény közbeszéd tárgya. Miután a közönség igen nagy érdekltséggel viseltetik az iránt, hogy a császár mint néz ki, hogy járásából keléséből, üléséből mire lehet következtetni, el lehet gondolni, hogy mily aggodalmas gondossággal, s kiszámított óvatossággal volt ez egészen scenirozva. A császár a császárnővel és a szokott kísérettel jelent meg; amint a koci a császári pavillon előtt megállott, a császár minden nagy nehézség nélkül szállott ki a kocsiból, s miután a közönséget, mely őt igen nagy részvétellel fogadta többször üdvözölte, a császárnénak nyujtotta karját, s lassu léptekkel haladt fel a lépcsőzeten. Kissé halványan, de alig megváltozva nézett ki.

Egy futtatás tartama alatt páholyában maradt, aztán a nagy handicap alatt kissé fel s alá járt a pályatérre; magatartása meglehetősen egyenes, szilárd volt. s igen vidáman társalgott Reille tábornokkal, kinek karjára a séta alatt támaszkodott. Majdnem egy egész óráig volt a futtatáson jelen.

— Az orleansi püspök Hyacint atyát szeretetteljes szavakkal inti az egyházkebelébe való visszatérésre.

Külföldiek.

— A gombostűkora. Azon általánosan elterjedt vélemény, hogy a gombostű az ujkor találmánya, téves feltevésen alapul. Ezen eszközt már ezélt 3000 évvel ismerték. Ennek hitelére szolgál 25 darab antikütt, melyeket a híres archeolog Mariette nem régi-ben a thebei földalatti üregekben talált, s a melyek most egy csinos üvegszekrényben a párisi Louvréban láthatók.

— Nilson Cristina énekesnő, mint a „Musikal Standard“ jelenti, Word ural Lodonban szerződésre lépett, melyben kötelezte magát, hogy f. évi szept. 15-től f. évi decz. 15-ig tartandó concertekben lép fel, Angolország különböző városaiban. Az énekesnő ez időre 200,000 frank fizetést kap. No ennek a művésznőnek a torka csakugyan a szó teljes értelmében aranybánya.

— Tüz a boulognei erdőben. E napokban a boulognei erdő majdnem tűz áldozatává lett. Egy eddig ismeretlen kéz felgyujtotta a félrebb eső helyeken levő cserjéket, s a pusztító elem már a fenyők és bükkök koronáit nyaldosá, a midőn az elősietett párisi tűzoltóknak sikerült gátat vetni e romboló elem hatalmának. Azon vandal után, kinek e világhírű s historiai nevezetességű erdő majdnem elpusztulását köszönheté, a rendőrség erőlyes nyomozást tesz.

— Új nemű gyapot. Charlestownból egy új gyapotnemről írnak, melyből nagyobb szállítmány érkezett Californiából, mely ott a legkötönyebb eredményel termesztetik. Más előnyök mellett e mag még rendkívüli termelési képességgel is bír, mert egy hold majdnem 2—3 bált ad és az ebből készített gyapot két-három héttel előbb megéri, mint a közönséges gyapot. A rostok közpészterü erősséggel és minőséggel bírnak.

— Dáwenportból Jowa államból, hol Varga Imre hazánkfia is lakik aug. 30 írják, hogy ott oly rendkívüli hőség volt, hogy a hévmérő Fahrenheit

szertint árnyékban is 100—105°-ot mutatott. Saint Louisban és Cincinnatiában napszúrás folytán számtalan ember hal el, az első városban csak egy nap alatt 14—20 egyn.

— Ez is kemény egy munka ám! Van Amerikában Virginiában egy ujságszerkesztő, ki az által különbözik tengeren túli és inneni collegáitól, hogy lapját nem csak írja, hanem szedi, nyomja és ki is hordja. Ezenkívül egy sajkával a Norfolk melletti partokon szállításokat eszközöl, hétköznapokon tanít, s vasárnapokon prédikál, s még e mellett elég ideje van arra is, hogy neje és tizenhat gyermeke iránti férji és apai kötelmeinek lelkiismeretesen eleget tegyen.

— Előhaladás Indiában. Az előhaladás barátainak és a pénz isme kedvellőinek adjuk tudtára, hogy a dekkani Nizám új pénznemeket veretett. Azonban a Nizám arczképe nincs a pénzen, miután neki, mint jó musulmánna magát learczképezettni nem szabad. A pénzen csak a számérték és a Nizám czime olvasható.

— Nyelvészek és tanfériak congressusa. A német nyelvészek és tanfériak congressusa ez évben Kielben szept. 27—30-ig tartott meg. A fogadási terem a pályaudvari épületben volt. 28-án d. u. 2 órakor a tengeri had szemléltetett meg, s kirándulást tettek a tengerre. A német vasutak majd mind díj nélkül szállították a tanfériákat.

— A Lord és Lady Byron, a híres angol költő és neje közti kellemetlen viszony felett megindult vita lassankint oly terjedelmet vett, hogy már maga a Times nézete szerint elég is lenne abból annyi, miután azon tények, melyekből bár ki is itéletet mondhat ez ügyben, már semmi további kiegészítést nem szükségelnek. Lord Wenworth, Byron unokája a Dayly Newsban Becher Stowe állításait hamisaknak bizonyítja, s Lady Byron sajtókezüleg irt feljegyzéseire hivatkozik.

— Egy kilencz éves gyilkos. Salzburgból írják, hogy ott legközelebb egy oly pernek lesz tárgyalása, melyben az undok lelkű bűnös valóban méltó undort kelthet minden kebelben. Az eset a következő: f. évi július 25-én egy mittersilli paraszt 3 1/2 éves fia elveszett. Miután minden nyomozás hiábavaló volt, azon hit nyert megerősödést, hogy bizonyosan valami mélységbe zuhanhatott a hegyek közt le, s lelte szörnyű halálát, vagy talán valaki a gyermeket ellopta. Azonban sept. 11-én a gyermek szülei szántóföldjéltől nem mesze való réten, egy a rothadásnak igen magas fokán levő gyermekhulla találatot. Az elveszett gyermek szülei erről értesítve, megtekintették a hullát, s az a mellett nem mesze feltalált ruhákról abban gyermekükre ismertek. Igen feltűnő volt az, hogy a fej a törzstől el volt vágya, s mintegy 100 lépésnyi távolságban találták meg, s arról egyes részek hiányoztak, a melyek bizonyosan mind a halál bekövetkezése után távolítottak el. A hír a szomszédokat igen rosz hírű gyermekeit terhelte a büntény gyanujával, különösen ez idősb kilencz éves Pétert, ki már sok gonosz tettet és kegyetlenséget követett el. A vizsgáló bíró eleintén semmi hitelt nem akart ezen híreknek adni, de egyszer mégis magához hivatta Pétert, s azt — ki szülei előtt mindent kereken tagadott, ügyesen vezetett kérdezősködésekkel oly ellenmondásokba hozta, melyek folytán a megijedt gyermek terjedelmes vallomásokot tett, bevallván, hogy a szegény gyermeket pusztá gyilkolási vágyból ütötte agyon. E gyermekszörnyeteg aztán elbeszélte, hogy a szegény áldozatot egész egy ingre vetköztette le, s egy nagy görcsös bottal a bal mellkasra ütött négyyszer hatalmasan, míg a gyermek meg nem halt. Az első üténél kiáltott az csak, a másodikkal már egy jajja sem hallatszott. Aztán a réten a fű közé el dugta a holtestet s két hét mulva felkereste, s megkísérelte a fejét leszakítani, de akkor az nem sikerült, hanem négy hét mulva újra vissza jött. Már ekkor a hullát igen nagy rothadásban találta, mellette varjak károgtak, a szemüregekben férgék nyúzsogtek; de mindezen szörnyű látványok nem valának képesek a szörnyeteg gyermeket visszajeszteni attól, hogy feltett szándékát, a fejelválasztását a törzstől ki ne vigye, amint ez neki sikerült, egy karóra tüzte azt, meglödvén egy dobta el jó messze, aztán a hullát jól meghurcolta. A vallomástétel után a gyermekgyilkos a bíró kérdésére kinyilatkozatta, hogy semmi megbánást nem érez, s a gyermek kedélye annyira romlott volt, hogy midőn elvezettetett, hangosan felkaczagott. — Érdekes a psychologosokra e kis emberi szörnyetegnek, hyénának arca: vonásai elvadultak, visszataszító, szemei szürkék, szétjósók, szurótekinetűek. Minden pillantásában valami daemoni kegyetlen van, egyik szemét a felső szempilla alig engedí láttatni. A szülők részéről való megbocsáthatatlan elhanyagolás folytán juthatott idáig e szerencsétlen teremtés, az iskola helyett az erdőben nőtt fel, s így lett ember helyett vadállattá. Rombolási dühét élettelen tárgyakon is gyakorolta, a fákat, cserjéket megvagdalta, még a felnőt emberek is félték tőle s alig mertek mellette elmenni. Egy leányt egyszer kötéllal az erdőben egy fához kötött, s agyon is ütötte volna, ha épen valaki véletlenül arra nem járván, a szerencsétlen leányt meg nem szabadítja. — Szörnyű cselekedet ez, mely felláztatja a vért, s a mely valóban elszomorítja a gondolkodni szeretőt, s a népnevelés állapotát Salzburg környékén igen alacsony és fejletlen állapotban levőnek bizonyítja. Neveljétek a népet, adjatok neki tudományt, a tudománnyal a szelidebb erkölcsök karöltve járnak. No még azon föld szegény népe is elmondhatja, hogy „Óh! népnevelés! jöjjön el te országod.“ Ó ha ez nálunk Magyarországon történik, no hiszen lett volna zaj, hogy ilyesmire csak nálunk Trefortbarok-

A tandíjak pedig az egész tanévre következők: a) Az általános képezdében: 10 frt., — b) Az énekiskolában: 10 frt., — c) A zongoraképezdében: 24 frt. — d) A zongoraiskolában: 24 frt. — e) A hegedűiskolában: 24 frt. osztrák értékben. — Ez összegek, mint fentebb a 6-dik pont alatt is érintett, mindig előre, két egyenlő részben, t. i. a beírás napján, és mártius hó első hetében fizetendő, mi ha meg nem történnék, az illető növendék felvételre vagy tovább taníttatásra nem számolhat.

8. Az alapító és rendes tagok jogai következők: a) Minden 100 frtos alapítvány, vagy minden 6 frtos évi részvénydíj után, egy növendéket, akár saját gyermeküket, akár idegent tandíjzétetés nélkül küldhetnek az általános képezde vagy az énekiskola bármelyik osztályába.

b) Ha 100 frtos alapító, nem az általános képezdebe vagy az énekiskolába, hanem valamelyik hangszeriskolába akarja ajánlottját küldeni: akkor az illető 12 frt. pótlékát fizet, — ha pedig egy 6 frtos részvény tulajdonosa ugyanazt kívánja: 14 forintot, — két 6 frtos részvénybirtokosa pedig 7 forintot.

c) Oly alapító, ki 200 forint alapítványt tett, vagy oly rendes tag, ki 3 hat forintos részvényvel bir, a hangszeriskolák valamelyik osztályába, pótfizetés nélkül is ajánlhat egy növendéket.

9. Az alapító vagy rendes tagok által ajánlott növendékek, csak akkor irathatnak be s vétethetnek föl, ha az illetőkől részökre kiállított írásbeli ajánlólevelet mutatnak fel.

10. A szegénysorsu növendékek is, az intézetbe felvételre, valamely alapító vagy rendes tag által ajánlatnia kell; — azon nem reményl esetben azonban, ha kitűnő tehetségű szegény gyermek ajánlót nem talál, a kormányzó választmány által igyentanítatásra is felvétetnek.

Kelt Debreczenben, augusztus 2-kán. 1869.

A debreczeni zeneegylet kormányzó választmánya.

— **Érdekes látvány** a nevelés barátai részére azon sürgős-forgás, mely főiskolánk körül a tanulók beiratását illetőleg tapasztalható. Itt is, amott is egy-egy apa, kisérve fiaitól, keresi fel a tanárokat; majd a vásár, majd a színház telik meg a sok tanulóval, kik már is erősen gyülekeznek, holott az iskolai év még csak e hó 9-én áll be; úgy, hogy a beírások már tömegesen történnék; a mi annyival örömdetesebb, mert a jelen iskolai évben csak kevés ifju találhat szállást az iskolai épületben, mivel az építést megelőző rombolás meggyérítette a lakosztályokat, és mégis nagy élénkség és részvét mutatkozik főiskolánk iránt, úgy, hogy a Dunán túlról is jöttek ifjak, kiknek pedig két más főiskola is esett közelökre.

— **Ismét hármások.** Folyó hó 30-án éjjeli 12 és 1 óra közt a Kismesterutcán 1124 sz. a. lakó Szabó Sándornak három élettelen fiu gyermeket hozott a világra. Az anya a legjobb egészségnek örvend. Rövid idő óta ez már második hármás szülés városunkban, csak hogy az elsőnél a gyermekek is mindhárom életben maradtak.

— **Telegraf historia.** Egy izraelita a napokban táviratozni akart Duklába, s fel is viszi a már elkészített kéziratot a debreczeni távirat irodába. A hivatalnok azonban visszavetette, mert mint mondá héber betűkkel írt távirat nem táviratozható. „Csak küldje el uram,” mondá a polgártárs, „ne gondoljon azzal, hogy ön nem tudja olvasni, barátom Duklában jól ismeri írásmat, csak küldje el, úgy sem nagyon szeretném, ha az urak el tudnák olvasni.” Végre aztán sikerült neki megmagyarázni, hogy nem az a feladott távirat küldetik el. O sancti simplicitas.

— **Mustó ur éhes volt** a „Serafine” előadása alkalmával, legalább azt következtethetjük abból hogy egy jelenet közben a közönség nagy mulattatására a színpad megett pánizált falatot, hirtelen be kellett lépni, lenyelni nem tudta, s annak a szájjüregben jelenléte a jobb oldali arcz foldagadsága által árultatott el. Talán megérdemlené a közönség, hogy a színpad legelőbb az előadás alkalmára ne tétessek étkező helyec.

— **H.-Büszörményről** írják nekünk, hogy Reményi Ede régi ígértét beváltando sept. 29-én oda megérkezett s 30-án a zsufolóság megtelt városába termében hangversenyt adott. Mind a hat hajduváros képviselve volt itt, a lelkesedés határtalan. Hangversey után a város polgársága a nagy vendéglő termében bankettet adott Reményi tiszteletére, melynek — a sok főkösöntöt nem említve — legérdekesebb mozzanata volt, hogy Reményi ujra kezébe vette a hegedűt, s a Petőfi-szoborra 64 frt80 krt. gyűjtött össze a föllekesített hallgatóktól.

— **A debreczeni Ipar és kereskedelmi-bank** pénztári forgalma 1869. évi szeptember hóban: Bevétel: pénztári maradvány Aug. Aug. 31-ről 51,250 frt 45 kr., kifizetett váltókból 104,924 frt 33kr., kifizetett előlegekből 4,150 frt, kamatokból 2,994 frt 41 kr., betétekből 34,806 frt 10 kr., pénztári jegyekért 51,400 frt, ércpénz eladásából 2,616 frt 21 kr., jutalék 2 frt 84 kr., üzleti költségre 1 frt, folyó számlára 59900 frt 51 kr., idegen pénztárjegy eladásából 5,000 frt, szelvények eladásából 82 frt 98 kr., alapítási költségre 10 frt 80 kr., nyomtatványokért 8 frt 70 kr., raktárberfejtés 7 frt 12 kr. Összesen: 317,064 frt 45 kr. K i a d á s: leszámitolás váltókra 130,565 frt 68 kr., leszámitolt előlegekre 7,613 frt, kamat fizetésekre 1,714 frt 86 kr., betétek visszafizetésére 43,954 frt, napi biztosítójakra 380 frt, nyomtatványokra 11 frt 20 kr., folyó számlára 64,312 frt 66 kr., szelvény vásárlásra 81 frt, ércpénz vásárlásra 2,038 frt 68 kr., tisztii és

szolga fizetésekre 553 frt 33 kr., raktárberbe 142 frt, üzleti költségre 94 frt 53 kr., felszerelési költségre 2 frt ideg. pénztárjegy vásárlásra 1,000 frt, pénztár jegyeink beváltására 34,900 frt, pénztár állás október hóra 29701 frt 19 kr.

— **Folyó hó 6-16** napjain a kir. vegyes bíróság ülés-termében, mindenkor d. u. 3 órakor bírósági ülés fog tartatni.

— **Tiszaszahályosi társulat.** Ma délután 4 órakor vette kezdetét a tiszaszahályosi társulat ülése városunkban, Lévy püspök ő mélt. elnöke alatt.

— **Müller Lajos** táncmester táncztanítását helyben folyó 1869-dik évi október hó 6-kán megkezdte. Lakása: miklós-utca 2079. sz. a. — Értekezhetni ugyanott naponként d. u. 1-3 óráig.

— **I. Debreczeni löverseny 1869.** Pályabírák: Gr. Degenfeld Imre, Gr. Degenfeld Gusztáv, gr. Károlyi Victor. Intézők: Kiss Lajos, Kiss Sándor, Márton László, gr. Forgách László, gr. Károlyi Gyula, gr. Szapáry Iván. Teherfelügyelők: gr. Sztáray János, gr. Szapáry Imre. Indítók: gr. Szapáry Iván, gr. Festetics Pál. Elsőnap, vasárnap október 3-án. Kezdeté délután 2 órakor, félóránként új futás. A díjak: I. Asszonyságok-díjak. Tisztelet-díj. II-ik. Debreczen város díja 100 db arany. III-ik. Földészek versenye. IV-ik. Nagy Handicap, 800 frt egyleti-díj. V. Két évesek versenye, 100 db arany. VI. Gátverseny (Hurdlerace) tisztelet-díj, adja gr. Forgách László. Handicap. Az árkonon keresztültörés, fák rongálása, kutyáknak bevitele, s a kocsiknak az árkon belül maradása tiltatik. A pálya egyszer körül 1272 öl.

— **A löverseny alkalmából** figyelmeztetjük az azt meglátogató közönséget, hogy a fiakker árszabály szerint a kocsidíj e löversenyhez — ki és vissza a várakozással együtt 5 frt.

— **Meghaltak:** Szept. 27. Cz. u. Gyöngyösi István 68 éves, forró lázban. Piacz. Arany János 64 év., bélsorvadásban. Szept. 29. Cs. u. Szeles Mihály fia Mihály 14 hetes, aszkor. Szept. 30. Pfla. Tóth Ferencz 1. Klára, 7 hetes, ránggöres. Cs. u. Mészáros Sándor fia János 2 hetes, ránggöres. Pfla. Tóth János fia József 10 napos, béllóban. Pfla. Harsányi János 74 éves, véggyengülés. Október 1. Közkórházban Lada Péterné Kun Erzsébet 55 éves, szélhűtés. Október 2. Cs. u. Tóth Bálint 1. Eszter 1/2 éves, bélsorvadás. H. u. Szabó Péter 53 éves, sorvasztólás.

Színházi szemle.

(r.) Szept. 30-án adatott először: „Serafina, a szenteskedő” színmű 5 felvonásban, írta Sardou; francziából fordította Bodor Károly. E jeles franczia színműirónak már csak a neve is elég kezeséget nyujt arra néve, hogy a közönség érdekes estére számoljon darabja színréhozatala alkalmával; de mégis e jó vélemény nem vesztegetheti meg jelenleg az itézet elfogulatlan nézeteit annyira, hogy fel ne fedezze azon bézagokat, melyek a fentebb jelzett színmű szerkezetében előfordulnak. Sardou nagy mester, ösmeri a színpadot a legutolsó szögig; a hatás, a meglepő fordulat és az ügyes jelenetkezés titkainak kulcsa birtokában van. Festeni jól tud, a kényes jelenetknél nem jó zavarba, a sikamlós helyzetekre finom hálót sző, hogy azokat látni ne, csak sejtteni lehessen. Mind ezeknél fogva az ő szellemével gyakran ohajt találkozni a színpadon a figyelmes műbarát, bár sokszor tudja hogy az a légkör, melyben eszménye alakjai mozognak ismeretlen klíma, hogy az a csillag, fény, csupán szemfényvesztés, hogy az az élénk színezet, melylyel meséjét bevonja, mesterségesen készült máz. Különösen Serafinánál tűnik elő egy pont, mit ha merőn nézünk — nő, és sötétebb árnyat vet a lélektani egymásután. Szerző ezen szőnyegen forgó darabjában egy házasságtörő nőt ábrázol, ki szenteskedéssel akarja megváltani magát a kárhózzattól. A műirányá kiemelendő, miután egészben visszahat az erkölcsiségre, de az eszközök nincsenek helyesen választva, melyek a czél megközelítését kellőleg érvényre juttatják. Lássuk meséje rövid vázlatát: Serafina Rosanger bárónak csupán a világ előtt volt neje, magánéletben pedig nem hitestárs, hanem zsarnoka. Ő nem szerette férjét talán soha, legalább azt következtethetjük azon viszonyból, mely e nő és Montignac közt szövődött régen régen, s a mely viszonyok szüleménye lön aztán Yvonne. Serafina később megbánja hibáját, megtér és szenteskedő lesz. Ah de a leány a gyermeteg Yvonne mindig előtte áll, mint élő szemrehányás, kit Rosanges báró saját leányának gondol, — hogy tehát megmeneküljön ballépésének megtestesült bizonyítékától, zárdába akarja eltemetni ártatlan gyermekét, azt tartván, hogy a szent fogadalom majd őt is feloldja bűnei alól. De szándéka nem létesülhet, mert Montignac, kinek unokaöccse Robert, szereti a leányt, megmenti a kiszemelt áldozatot — elrabolván őt. — Serafina gyanuja legelőször is régi kedvesére irányult, s meg is jelent nála, követelvén Yvonne visszaadását. A darab itt emelkedik tetőpontjára. Az anya és a régi kedves, vagyis a természet apa közti küzdelem a gyermek birhatóságából — képezi lényegét a compositionnak. Végre a tulajdonképeni férj is megjelen, kielőtt Serafina, szenvedélyétől elragadtatva, felfedezi a leány jelenlétét s a gyanura ébredő férfi számára hívja a hölgyrablót. De Yvonne féltve keresztatyját Montignacot a báró dühétől, nem árulja el, hanem Robertet jelöli meg, mint a ki szerelemből követte el e merényletet. E jelenet alatt tetőpontra hág Serafina bűnhődése, midőn aggódik, sőt remeg egy lazonny pillanat bekövetkezésé-

től, melyben férje s a világ előtt egykori kedvese által meggyaláztatik. Azonban Montignac a titokról hallgat. Szerző e bűnhődést fokozza a végső felvonás elején, midőn az anya ijedve gondolja fel, hogy leánya a kezébe jutott ifjúkori szerelmes leveleit olvasá s így önnön vére előtt kell pirulnia tévedése miatt. Azonban Yvonne a becsületi bizonyítványokat — azt híven hogy azok saját iratai — megégeté. Ezután következik a zárjelet a mikor is Rosanger és Montignac közzé Robert lép be, hogy az elégtétel ő vele végeztessék a báróval szemben, miután ő követte el a legnagyobb vétet, szeretni bátorokdván a kedves gyermeket az ártatlan Yvonne. A bárónak tetszik az ifju s kiengesztelődik, sőt midőn az megkéri a leány kezét — neje beleegyezése folytán oda is igéri. Kivonatoltuk e darab eseményeit, itt csak elmosodott képecske ez, míg a genialis szerző tolla egy jellemző társadalmi regényt plantalt a szin deszkáira; egy regényt, melynek alakjai előttünk részben ismeretlenek, mert a szenteskedők még a mi társadalmunkban nem igen ismeretesek, s így a darab hatása lazul, tényezői pedig hidegen hagynak. Fentebb említettük már, hogy e színmű czéjja dicseretes, csupán az eszközök vannak hibásan választva kárhózzattó hogy Serafina leányát használja fel vezeklési közben a megtérésre néve, s midőn épen megtérni akar, akkor veszi el a nőiességét. Ez leginkább észlelhető a 4-ik felv., hol Montignacal — úgy szólván személyeskedik. Ez tulkapása a szerző ostorozásának, mert hogy ő itt a párizsi főorngu hölgyek kinövéseit igyekszik pellengérré állítani — bizonyos; miután ő rendesen minden darabjában egy-egy tükört mutat fel, a társadalmi félszűzségek ecsetelése folytán. Vannak e színműben még mellék alakok is, melyek nagyon kevés routinet fejtenek ki a compositio tömbítése körül. A vége különösen van elvétve, hol a esomó nem megoldatik, hanem erőszakosan ketté vágatik. Az előadásnál Foltényinét illeti az est korszorja, ki Serafinát helyes felfogással alakította. Szenteskedésében ügyes színezést taustított, szenvedélyes kitéréséinél pedig igen természetesen találta el az indulat hangját. Zöldi mint Montignac jellemzően állítá élénk a vihartól és egyéb csapásoktól megedzett admiralt, ki megmutatta, hogy a mily rendületlen tud lenni az ocean hátán, ép oly szilárd marad egy nő könnyei és fenyegetései előtt. Bercsényi Robertet e szeleburdi és mégis becsületes ifjut ügyesen személyesíté. E fiatal tehetségben színházunk sokat nyert. Szakái Rózsa mint Yvonne semmi kívánni valót nem hagyott fenn; a még gyermeteg leánytól meglepő sikerrel használta azt az ártatlan ide naivitást, mely tetteit, modorát oly lelheltszerű zománcz-czal lepi el. Leginkább gyönyörködtünk a 4-ik felvonás ama jelenetében, hol keresztatyjának bevallja, mennyire szereti őt. Együd (Planterose), Foltényi (Rosanges), Dózsa (Chapelard), buzagommal működtek a darab ősszevágó előadása körül.

— Okt. 1-én először „Szilveszter éj,” színmű 1 felvonásban írta Benedix, fordította F. E. Ezt követte „Gizella” ballett 2 felvonásban. A fent nevezett egy felvonásos színmű meséje igen egyszerű. Szilárdi nyugalmazott ezredes a forradalom alatt a honvédséghez átment fiát, ki az apai háznál menedéket keres, a nehéz napok bekövetkeztével, elkergeti házából mint lázadó; aztán a házban eselődésnek meg van tiltva még csak említeni is az elűzött fiu nevet. 20 év telik el. E husz év alatt az ezredes és barátjai minden évben Szilveszter éjen összejönnek s az elhunyt jó barátokra is terítve van s az asztal mellett poharat ürítenek azok emlékére. 20 év mulva már csak Szilárdy és Vasváry, nyugalmazott törvénszéki elnök élnek a 7 jó barát közül s az ezredes ez este érezi először, hogy mennyire egyedül áll a világban, de fiáról, kit annak a háznál levő dajkjája emlékébe hoz, a szilárd katona mit sem akar tudni. — Fia azonban, ki 20 évig, mert szegény volt, s nem akart úgy látszani, mintha a szükség hozná haza ez apai házhoz, iparkodott, gazdálkodott s mint vagyonos önálló köztisztelteben álló férfi jelenik meg az apai háznál, nevével s három gyermekével együtt, s Vasváry öket, míg Szilárdy az étteremből pár perczre távozik, az elhunyt jó barátok ülésen álló helyére ülteti. A mint Szilárdy belép, s meglátja az idegeneket, igen meg van lepve, s midőn fia magát megnevezi, s karjaiba akarja őt zárni, feltámad benne a félreértett katonai közelegézés, s a lázadókat a mint fiát nevez, van elég ereje ujra eltaszítani az atyai kebelről. Itt következik a legérdekesebb része a darabnak, s ha nem is a frakk, de legalább is majnem minden szem könnyben uszott; e jelenetet akár Birchfleifer mama so tudta volna érzélgősebben feltálatni, mint a hogy az Benedixnek sikerült. A szilárd katona, kit fia 20 évi derék magaviselete, a királynak a honvédség iránti elismerése, mi e nagyon is jobboldali színműn dolgozott darabban argumentumul van felhozva, nem tudták kiengesztelni, enged végre a vér szavának, a mint őt három unokája körülveszi, s Zöldy valóban remekelt e jelenetben, úgy hogy még magunk is, kik a sentimentalismuskat úgy az életben, mint a színpadon ellenségei vagyunk, alig vehetünk erőt meghatóttágunkon. Vasvárit Dózsa, Károlyt Bercsényi, ennek nejét Balázs Ilka helyes alakítással játszották. Gizellában Horvát Károly és Szomolnoki Erzszi versenyeztek a babéért, s hogy ez utóbbi lett nyertes a közönség foruma előtt, arról alig ha kell említést tennünk. Közönség meglehetősen számmal.

Fővárosi értesítő.

* Egy magyar tengerész a nemzeti múzeum számára egy doriai oszlop töredékét hozott mázál Ephesusból.

Debr...
76-130. n...
U...

* Vörösmarti halálának évfordulóján nov. 19-én az „Áldozat”-ot fogják előadni a nemzeti színpadon. Zenőt Felekiné asszony, Csillát pedig Lendvainé asszony fogják játszani.

* Egy újpesti fiatal házasság ember hosszabb utjáról hazatérve azt hitte, hogy neje ez idő alatt hűtlen lett hozzá. Úgy bosszulta meg magát, hogy csokolás ürügye alatt leharapta felesége orrát.

* A Kisfaludy-társaság 29-én tartotta a szünidők után első ülését Kemény Zsigmond elnöke alatt. Elnök bejelentette Greguss Gyula halálát, ki felett Greguss Ágoston saját testvére fog emlékszedet tartani a nagygyűlésen. Ugyanezen Degré Lajos Kuthi felett tartott székfoglaló emlékszedet; Gyulai Pál felolvasott egy éneket Romhányiból; továbbá Dalmadi Gzözü egy szerelmes verset. Vadnai Károly mutatta be ezután Szász Gerőné nászajándékát 50 db aranyat. A Rákóczi Jenő által fordított „As you like it” kiadásra ajánlatot.

* A lánchídroló napokban egy csinosan öltözött hölgy ugrott le a Dunába. A Pannonia gőzös legénysége azonban kifogta és átadta a rendőrségnek.

* Szász Gerőné szül. Pap Anna asszony 100 db aranyat küldött Vadnai Károlynak azon kérelemmel, hogy felét adja át az irói segélyegyletnek, másik felével pedig jegyeztesse be őt a Kisfaludtársaság alapító közzé.

— Csávolszky Lajos, az Ellenőr jeles főmunkatársa ellen folyó hó 4-én fog tárgyalatni a megindított sajtóper.

— Weiner Károly kartonfestő 27 éves a Dunába ugrott, de a gőzhajó legénység által megmentetett, s kórházba vitetett. Lelkibetegsége vitte a szerencsétlent a ballépésre.

Pesti röppentyők.

(Szept. 30-án).

Azt tartják, hogy a tüdővészben synlő beteg az, ki legkevésbé várja halálát, mert keblében folyton él a remény szikrája, holott minden ember látja, hogy a betegnek órái már számítvák. Ilyen tüdővészben szenvedő ember hitében lélegzik a pesti keresk. és iparkamara is, mely harsány hangon kiáltozza, hogy nincs pénz válság!!! De ezt az állítást csak keserűen mosolyogja minden józan észjárású ember, s közelebb oly eclatans tény czáfolta ezt meg, melyhez bővebb magyarázat sem kell, hogy pénzügyeink mostoha állapotáról bárki is kellő fogalmat szerezhesen magának. Pár napja még, hogy egy vidéki birtokos Pesten a kürtölés szerint oly in floribus levő pénzintézetekben egy 500 frtnyi névelges 400 frt. valódi értékű földtehermentesítési kötvényre nem kapott 100, mondó száz forintot — ötszáz perczentes uzsorára! De azért nincs többé pénz válság!... a pénzemberek állítása szerint. Bizony furcsa időket érünk meg! No de nem kell kétségbe esni. Ott van Lónyai pénzügyér ur, majd segít ő a dolgon, ha t. i. jókor felkél s el nem késik. Különben minden órán várhatjuk, hogy pénzügyeinkbe bele üt a menyörgős menykő — az általános rettenget pénz válság!

Mármaros-Szigeten Vehmé-társulat alakult. Az ottani lyceum igazgatósága alakította ezt, mely színe elé idézte Marikovszky tanárt s elcsapta azért, mivel gyanuba jött, hogy ő írta a Magyar újság egyik cikkét a m. szigeti ref. lyceum felállítását tervezett jogtanszéket illetőleg.

„Deliberatum: Tekintettel arra, hogy Marikovszky tanár, a „Magyar Újság” szerkesztőségétől tiszteletpéldányt huz, s mivel nagy gyanu terheli, hogy ő tett panaszt a nevezett újságban, említett cikk írója nyomoztatik s ezáltal a felügyelő gondnok ellen felség-sértést követett el: ergo elmozdítatik székéről!”

Vajon otthon volt-e Várad Gábor ur, midőn a basáskodó igazgatóság ezt a sinai birodalomba is beillő határozatot hozta?..

Aligha! mert akkor ily botrányos eljárás bajosan történhetett volna meg? *)

Deák Ferencz arcképe még soha sem volt talán kelendőbb mint amióta azt Klinck János gyilkos arcképe gyanánt árulják a fényképezők. Egyik fényképező milliomossá akarván lenni, miután Klincket hamarában le nem fényképezhette, elhatározta, hogy egy ismeretlen arcképet fényképez le nehány ezer példányban s a véletlen játékából, épen a Deák Ferencz arcképének kelle szerepelni — s az arcképet most, ropant mennyiségben veszi a nép. Sajátságosan érezhette magát hazánkfia midőn Párisból ez otromba nyegleség felől értesíték!

Belföld.

— A multhétén pénteken N.-Váradon egy h.-szoboszlói birtokostól 3000 frtot — ezres bankjegyekben eloroztak; a gyanu egy B. A. nevű alkuszra van. — A vizsgálat foly ellene.

* Léván e hó 19-én nagy tűz volt, mely alkalommal 21 ház égett porrá; oda égett egy nő is fogadott leányával együtt. Ezek, hogy két ludat megmenthessenek, az égő házba rohantak s ott lelték halálukat.

* A felföldi ujonczozások alkalmával két sa-

*) Ha nem csalódunk, épen Várad Gábor ur a gondnok. Szerk.

játszerű egyént észleltek az orvosok. Ezek egyike egy fehér haju és vörös szemű Albino; a másik egy ember kinek hónai alatt uszóhárya volt, olyan forma mint a denevérszárny.

* Miskolczon egy tíz éves fiúcska a sebesen robogó társaskocsi hátsó felhágójáról leesett s úgy összezuzódott, hogy felépüléséhez semmi remény.

* Ugyancsak Miskolczon amint a „Borsod” írja, egy új könyvnyomda és új lap van keletkezésben, — miután az 400 d. 20 flos részvények utján szándékoltatik létesíteni, az aláírási iverk szétküldettek.

* A „Máramaros”-ban olvastuk, hogy Visken egy derék polgár Pohl István, ki több mint 25 évig volt e városnak buzgó tisztviselője — meghalt. Nevezetes, hogy a rom. kath. halott felett a végtestiséget közösen végezték a rk. plebános nt. Orosz Antal, és ref. lelkész nt. Géresi László urak. Példás nyilatkozata valóban a hitfelekezeti testvériségnek.

* Ipolyságon szept 27 kén tartá zárülését a történelmi társulat, melyre már csak kevés tag jelent meg, szerteszt szállingóznán a levéltárak kutatása után.

* A nagyvárad i szinkörben, az elvonult szintársulat előadásai után Ling-Look a híres kardnyelő mutogatja izléstelen productioit. Vele utazik Draguss Károly is.

* Ráczkévének igen sok történelmi becsü okmánya van. Kiváltságlevelének száma I. Ulászlótól kezdve 39 darab. Mátyás királynak is van ott egy eredeti kézalírása. Jó lenne ha azon ereklyéket szelöztetné valaki.

— Az aradi honvédegylet az 184% ki szabadságharc vértanuért folyó hó 6-án tartandó gyász isteni tiszteletre meghívást tesz közzé.

— Az első erdélyi vasutnál az árszabásban foglalt illetékekhez ezüst árkelet fejében 20% pótlék szedetik be.

— Zágráb, okt. 1. A vasuti próbamenet nagy ünnepelességgel ment véghez.

— Kecskeméten új nyomda nyílik meg; Fóth László a tulajdonosa.

Külföld.

— Napoleon a long champ-ei lófuttatáson történt megjelenése, melyről annak idején lapunkban is volt említés téve, a párisi nép előtt még most is mint egy igen fontos esemény közbeszéd tárgy. Miután a közönség igen nagy érdekltséggel viseltetik az iránt, hogy a császár mint néz ki, hogy járásából keléséből, üléséből mire lehet következtetni, el lehet gondolni, hogy mily aggodalmas gondossággal, s kiszámított óvatossággal volt ez egészen scenirozva. A császár a császárnővel és a szokott kísérettel jelent meg; amint a kocsi a császári pavillon előtt megállott, a császár minden nagy nehézség nélkül szállott ki a kocsiból, s miután a közönséget, mely őt igen nagy részvétellel fogadta többször üdvözölte, a császárnénak nyújtotta karját, s lassu léptekkel haladt fel a lépcsőzeten. Kissé halványan, de alig megváltozva nézett ki.

Egy futtatás tartama alatt páholyában maradt, aztán a nagy handicap alatt kissé fel s alá járt a pályatérre; magatartása meglehetősen egyenes, szilárd volt. s igen vidáman társalgott Reille tábornokkal, kinek karjára a séta alatt támaszkodott. Majdnem egy egész óráig volt a futtatáson jelen.

— Az orleansi püspök Hyacint atyát szeretetteljes szavakkal inti az egyházkebelébe való visszatérésre.

Külföldiek.

— A gombostűkora. Azon általános elterjedt vélemény, hogy a gombostű az ujkor találmánya, téves feltevésen alapul. Ezen eszközt már ezelőtt 3000 évvel ismerték. Ennek hitelére szolgál 25 darab antikü, melyeket a híres archeolog Mariette nem régi-ben a thebei földalatti üregekben talált, s a melyek most egy csinos üvegszekrényben a párisi Louvréban láthatók.

— Nilson Cristina énekesnő, mint a „Musikal Standard” jelenti, Word ural Lodonban szerződésre lépett, melyben kötelezte magát, hogy f. évi szept. 15-től f. évi decz. 15-ig tartandó concertekben lép fel, Angolország különböző városaiban. Az énekesnő ez időre 200,000 frank fizetést kap. No ennek a művésznőnek a torka csakugyan a szó teljes értelmében aranybánya.

— Tüz a boulognei erdőben. E napokban a boulognei erdő majdnem tűz áldozatává lett. Egy eddig ismeretlen kéz felgyújtotta a félrebb eső helyeken levő cserjéket, s a pusztító elem már a fenyők és bükkök koronáit nyaldosá, a midőn az elősietett párisi tűzoltóknak sikerült gátat vetni e romboló elem hatalmának. Azon vandal után, kinek e világhírű, s historiai nevezetességű erdő majdnem elpusztulását köszönheté, a rendőrség erőlyes nyomozást tesz.

— Uj nemű gyapot. Charlestownból egy új gyapotnemről írnak, melyből nagyobb szállítmány érkezett Californiából, mely ott a legkitűnőbb eredményel termesztetik. Más előnyök mellett e mag még rendkívüli termelési képességgel is bír, mert egy hold majdnem 2—3 bált ad és az ebből készített gyapot két-három héttel előbb megérik, mint a közönséges gyapot. A rostok középszerű erősséggel és minőséggel bírnak.

— Dáwenportból Jowa államból, hol Varga Imre hazánkfia is lakik aug. 30 írják, hogy ott oly rendkívüli hőség volt, hogy a hévmérő Fahrenheit

szert arnyékban is 100—105°-ot mutatott. Saint Louisban és Cincinnati napszúrás folytán számtalan ember hal el, az első városban csak egy nap alatt 14—20 egýén.

— Ez is kemény egy munka ám! Van Amerikában Virginiában egy újságszerkesztő, ki az által különbözik tengeren tül és inneni collegáitól, hogy lapját nem csak írja, hanem szedi, nyomja és ki is hordja. Ezenkívül egy sajkával a Norfolk melletti partokon szállításokat eszközöl, hétköznapokon tanít, s vasárnapokon prédikál, s még e mellett elég ideje van arra is, hogy neje és tizenhat gyermeke iránti férji és apai kötelmeinek lelkiismeretesen eleget tegyen.

— Előhaladás Indiában. Az előhaladás barátainak és a pénz isme kedvelőinek adjuk tudtára, hogy a dekkani Nizám új pénznemeket veretett. Azonban a Nizám arcképe nincs a pénzen, miután neki, mint jó muszulmának magát learczképezeteni nem szabad. A pénzen csak a számérték és a Nizám czime olvasható.

— Nyelvészek és tanfériak congressusa. A német nyelvészek és tanfériak congressusa ez évben Kielben szept. 27—30-ig tartatott meg. A fogadási terem a pályaudvari épületben volt. 28-án d. u. 2 órakor a tengeri had szemléltetett meg, s kirándulást tettek a tengerre. A német vasutak majd mind díjnélkül szállították a tanfériákat.

— A Lord és Lady Byron, a híres angol költő és neje közti kellemetlen viszony felett megindult vita lassankint oly terjedelmet vett, hogy már maga a Times nézete szerint elég is lenne abból annyi, miután azon tények, melyekből bár ki is ítéletet mondhat ez ügyben, már semmi további kiegészítést nem szükségelnek. Lord Wenworth, Byron unokája a Dayly Newsban Becher Stowe állításait hamisaknak bizonyítja, s Lady Byron sajátkezűleg irt feljegyzéseire hivatkozik.

— Egy kilencz éves gyilkos. Salzburgból írják, hogy ott legközelebb egy oly pernek lesz tárgyalása, melyben az undok lelkü bűnös valóban méltó undort kelthet minden kebelben. Az eset a következő: f. évi július 25-én egy mittersilli paraszt 3½ éves fia elveszett. Miután minden nyomozás hiábavaló volt, azon hit nyert megerősödést, hogy bizonyosan valami mélységbe zuhanhatott a hegyek közt le, s lelte szörnyű halálát, vagy talán valaki a gyermeket ellopta. Azonban sept. 11-én a gyermek szülei szántóföldjéül nem mesze való réten, egy a rothadásnak igen magas fokán levő gyermekhulla találtatott. Az elveszett gyermek szülei erről értesítve, megtekintették a hullát, s az a mellett nem mesze feltalált ruhákról abban gyermekükre ismeretek. Igen feltűnő volt az, hogy a fej a törzstől el volt vágva, s mintegy 100 lépésnyi távolságban találtatott fel, s arról egyes részek hiányoztak, a melyek bizonyosan mind a halál bekövetkezése után távolítottak el. A hir a szomszédnak igen rosz hirü gyermekeit terhelte a bűntény gyanujával, különösen ez idősb kilencz éves Pétert, ki már sok gonosz tettet és kegyetlenséget követett el. A vizsgáló bíró eleintén semmi hitelt nem akart ezen híreknek adni, de egyszer mégis magához hivatva Pétert, s azt — ki szülei előtt mindent kerekén tagadott, ügyesen vezetett kérdézőködésekkel oly ellenmondásokba hozta, melyek folytán a megijedt gyermek terjedelmes vallomásokot tett, bevallván, hogy a szegény gyermeket pusztá gyilkolási vágyból ütötte agyon. E gyermekszörnyeteg aztán elbeszélte, hogy a szegény áldozatot egész egy ingre vetköztette le, s egy nagy görcsös bottal a bal mellkásra ütött négyyszer hatalmasan, míg a gyermek meg nem halt. Az első ütésnél kiáltott az csak, a másodiknál már egy jajja sem hallatszott. Aztán a réten a fü közé el dugta a holttestet s két hét mulva felkereste, s megkísérelte a fejt leszakítani, de akkor az nem sikerült, hanem négy hét mulva újra vissza jött. Már ekkor a hullát igen nagy rothadásban találta, mellette varjak kárógtak, a szemüregekben férgék nyüzsögtek; de mindezen szörnyű látványok nem valának képesek a szörnyeteg gyermeket visszajeszteni attól, hogy feltett szándékát, a fejelválasztását a törzstől ki ne vigye, amint ez neki sikerült, egy karóra tüzte azt, meglödvén egy dobta el jó mesze, aztán a hullát jól meghurcolta. A vallomástétel után a gyermekgyilkos a bíró kérdéseire kinyilatkozattatta, hogy semmi megbánást nem érez, s a gyermek kedélye annyira romlott volt, hogy midőn elvezettetett, hangosan felczagott. — Érdekes a psychologosokra e kis emberi szörnyetegnek, hyénának arca: vonásai elvadultak, visszataszító, szemei szürkék, véstjóslok, szurótekinetűek. Minden pillantásában valami daemoni kegyetlen van, egyik szemét a felső szempilla alig engedi láttatni. A szülők részéről való megbocsáthatatlan elhanyagolás folytán juthatott idáig e szerencsétlen teremtés, az iskola helyett az erdőben nőtt fel, s így lett ember helyett vadállattá. Rombolási dühét élettelen tárgyakon is gyakorolta, a fákat, cserjéket megvagdalta, még a felnőt emberek is félték tőle s alig mertek mellette elmenni. Egy leányt egyszer kötéllal az erdőben egy fához kötött, s agyon is ütötte volna, ha épen valaki véletlenül arra nem járván, a szerencsétlen leányt meg nem szabadítja. — Szörnyű cselekedet ez, mely felláztatja a vért, s a mely valóban elszomorítja a gondolkodni szeretőt, s a népnevelés állapotát Salzburg környékén igen alacsony és fejletlen állapotban levőnek bizonyítja. Neveljétek a népet, adjatok neki tudományt, a tudományyal a szelidebb erkölcsök karöltve járnak. No még azon föld szegény népe is elmondhatja, hogy „Óh! népnevelés! jöjjön el a te országod.” Ó ha ez nálunk Magyarországon történik, no hiszen lett volna zaj, hogy ilyesmi csak nálunk Trefortbarbarok-

nál történetik, de így — a legtöbb bécsi lap csupán azt tette, mit mi is teszünk, sajnálattal tudomásul vette. — Paris, okt. 1. A császárné tegnap utazott el, 12-én meg Velenczéből Athenen át Konstantinápolyba. — Madrid, szept. 30. Barcelonában fölkelő csapatok szétrombolták a vasutakat, és köztársasági klubokat szerveztek.

Legujabb

— Madrid, okt. 1. Egy dandár katonaság megveré a mintegy 1000 főből álló fölkelő bandát. — Z á g r á b, okt. 1. A tartománygyűlés mai ülésében az urbériség megváltására vonatkozó törvényjavaslat — változással — elfogadtatott. — M ü n c h e n, okt. 1. A képviselők kamarájában az elnökre történt ötödik szavazás is eredménytelen maradt. Holnap folytatják a választást. — Kiew, okt. 1. Az orosz császár Livádiában való tartózkodását okt. 18-ig hosszabbítá meg, a midőn is egyenesen Szent-Pétervárra megy vissza. — Flórencz, szept. 30. Fligely osztrák tábornok, és Beyer badeni hadügyminister a Szent-Móricz-és Lázár-rend nagy-keresztjével díszítettek fel.

— Az orvosok nemzetközi congressusa Bécsset választá a harmadik gyűlés helyéül, mely 1871. szeptemberben fog megtartatni. A congressus a végrehajtó bizottság tagjaivá azon bécsi orvosokat választá, kik részt vettek a párisi congressusban; valamint a flórenczi congressuson jelenvolt már néhány tagot is választott. — Bécs, okt. 1. A hitelsorjegyek mai huzásánál az eredmény imez: 1156. sorozat 58. szám főnyerő; 1156. sor. 88. sz. 2-ik nyerő; 707. sor. 18. sz. 3-ik nyerő.

Közzgazdaszat.

— (E.) D e b r e c z e n Október 2. Piacunkra ami kevés élet hozatott, csökkent árak mellett sem volt kapós, új tengeri mind vidéki, mind helybeliek által elég sok hozatott, s kelendő volt, zsák száma 1 frt 60—80 kr., szemes köblönként 4 frt 80 kr., ó tengeri 6 frt., kenyeret keveset hoztak, s drágán kelt, zöldség sok hozatott, s olcsón kelt.

Könyvészet.

— Legujabb könyvek haphatók Telegdy Lajos könyvkereskedésében:

Szana Tamás: Nagy szellemek 1 ft 50 kr.
Hollós: Tollrajzok, beszélek 1 ft.
Szendrői Geőcze: István: Utazás Braziliába és vissza 2 ktet 1 ft. 80 kr.
Pócsi Zombath H. Gr. Szécheni viszonya az 1848. törvényes átalakuláshoz 60 kr.
1869/72-diki törvények I füzet I—VI. t. cz. 20 krajczár.
Ipártörvényjavaslat magyar-német 30 kr.
Madarassy, örökösödési, gyám és gondnoki ügyekbeni eljárás 80 kr.
Szenicez: 1865/68-ki törvények gyűjteménye 4-dik füzet 1 ft.

Nyilttér.

Minden állampapírokban, de legfőképp azoly nagy népszerűsége szerit tett államsorsjegyekben igazolva van a nagy bizalom az Adolf Haas cég iránt, ezen üzlet szilárdsága s másrésztől az ezen ház által elért forgalom rendkívüli nagysága által. — Ennéltogva ez üzlet sorsjegyek vételére különösen ajánlható. Lásd hirdetési rovatunkban bővebben.

H I R D E T É S E K.

Eredeti államjuttalom-sorsjegyek törvényesen vásárolhatók, s a játszás ezekre meg van engedve Szerencse fel, Hamburgban.

Mint a legelőnyösebb és legszolidabb vállalatok egyikét ajánlja az alóljegyzett bankcég a Hamburg városa által garantozott nagy

PÉNZ-SORSJÁTÉKOT

egy millió 470 ezer értékben, melynek huzása már f. e. október 20-án kezdődik. — A huzások hivatalosan vannak megállapítva. Csaknyolc nyeremény 250,000 márká ezüst, vagyis 170,000 ézst forint, ezenkívül nyeremények:

150,000, 100,000, 50,000, 25,000, 2, 20,000, 3, 15,000, 3, 12,000, 3, 10,000, 4, 8,000, 5, 6,000, 11, 5,000, 29, 3,000, 131, 2,000, 6, 1,500, 5, 1,200, 156, 1,000, 206, 500, 6: 300, 272, 200, 11,800: 100 ezüst márká.

Mindössze több mint 25,000 nyeremény.

A díj beküldése mellett eredeti sorsjegyekkel szolgálók, a fentebb huzáshoz, a következő eredeti árak szerint: egy egész sorsjegy 4 frt, egy fél 2 frt, egy negyed 1 frt. — Minden résztvevő az eredeti sorsjegyet kapja, kezébe, s emellegve ezek nem tekintendők igazolónyoknak. — A játéktörv. a sorsjegyekkel s a nyeremények a kibuzott számmal pontosan megkülönböztetnek.

Azon bizalom által, melyet e sorsjegyek oly hirtelen elnyertek, számos megrendelést remélek, s ezek a legkisebb értékben, a legelőnyösebb vidékekre teljesítetnek.

Kérjük a megrendeléseket egyenesen a megbízott bankhához

Haas Adolph, Hamburgba ítézeni.

Nálam igen sok főnyeremény tértett, ez evben s én fizettem ki az ápril 28- és júl. 14-én tett főnyereményt 117. 5—8

A nm. közoktatási ministerium által engedélyezett felekezet különbség nélkül

nyiltvános nyelvtanodám

a mai napon nyitattik meg. Beiratások elfogadtatnak az intézetben (Farkas-ház, az emeleten) naponta d. e. 11—12, d. u. 3—4 óráig, ahol tervrajzom is megtekinthető.

Teljes ellátásra

is fogadtatnak vidéki tanulók darabos-utczai 1057. sz. a házamnál (a kollegium mellett), Társalgási nyelv: francia és német.

Debreczen, okt. 1. 1869.

P. Nagy Sándor,
a francia- és angolnyelvek nyilv. tanára a debreczeni főiskolában.

119. 4—6

Árverési hirdetés.

Debreczen város törvényszékének telekkönyvi tanácsa részéről közhírré tétetik, miszerint a felperes Szücs Sándor részére, alperes Szücs Andrásról 150 arft 50 kr. tőke s járuléka erejéig lefoglalt, a debreczeni 163. sz. tjkönyvben A. I. alatt Szücs András és neje Deák Mária közös tulajdonokul felvett s egészben 1000 aritra becsült czepléd-oláh-utczai 171. sz. ház és 3 hold 600 ööl köiső földnek alperest illető fele része f. évi november 2-ik, szükség esetére december 2-án d. u. 2 órakor a thivatal helyiségében tartandó bírói árverésen el fog adatni.

Árverelők a fentebb írt birtokrész 500 arft becsárának 10%-át kötelesek bánatpénzül letenni.

A többi feltételek a thivatalnál megtekinthetők.

Netaláni igénylők felhivatnak, hogy igénykeresetüket ezen hirdetés utolsó közhírrétételétől 15 nap alatt az előírt telekkönyvi tanács-hoz nyújtsák be.

Kelt Debreczenben, a városi törvényszék telekkönyvi tanácsának f. évi szept. 17-én tartott üléséből. 121. 1—5

Értesítés.

Miután az első magyar kölesön állatbiztosító-társaság az alapszabályok 7. §-ának eleget tett, s e társaság váltótörvényeszkileg bejegyezve van, a tegnapi nappal megkezdte működését az állatbiztosítás terén.

Az alólírott vezér-főügynök, kinek működése köre Szabolcs B e r e g h, U g o c s a megyékre és Z e m p l e n egy részére terjed ki, ezennel felhívja a n. é. gazda közönséget a marhaállományok biztosítására, s egyszersmind minden ez ügyet illető felvilágosítással, az alapszabályokkal, az e biztosításhoz szükségeselt rovatos nyomtatványokkal díj nélkül a legszivesebben szolgál.

Ki is minél számosabb megkeresést remélve ez új biztosítási ágat e n. é. gazda közönség figyelmébe ajánlom.

Debreczen, 1869. okt. 2. Az első magyar kölesönös állatbiztosító-társaság vezérügynöke.

Löwenberg Jakab,
Debreczenben, a Szechenyiutczában.

118. 4—2

ANTALNY LAJOS
10 órák Debreczenben.

(Boltya a városbáza piaczán részén levő „Törökház” czimzett dohány-, szivar- s belyeg-ehadasi helyiségével egybekötöttéshen.)

Van szerencsem a t. cz. közönség figyelmébe ajánlani a legújabbban felszerelt óráraktáramat, a lehető legelőnyösebbre leszállított áron, egy évi írásbeli jótállás mellett.

Ezüst hengeróra 4 rubinköré	18
10-11-12 kettős fedéllel	15—18
11—12 kettős fedéllel	15—18
Egész aranyozott compassal	12—15
Angol mintára lapos kristály-üveggel	15—14
Gazdasági óra (remontoir)	15—16
Ezüst horgonyórák 15 rubin	40—45
köré, patent üveggel, ugrós	14—16
8 napos pendul-óra	19—25

Ezen példálul felhozott órák olcsóságához képesti jutányos árak mellett ajánlom arany ur és női óráimat, francia 8—14 napig járó és tő; márvány, alabástrom, bronz s vas órákat, melyek az órák legelőnyösebb és legbiztosabb, legelőnyösebb, legelőnyösebb kiválasztékban.

Schwartzwaldi óráim hihetetlen olcsósárárt, kezdve 1 frt 50 kron szinten egy évi jótállás mellett.

Órákat eserebe elfogadok valódi értékökben, s mivel nálam határozott ár van, s ára minden jószágom rajta van, a csere a t. cz. közönség részéről igen könnyű és biztos.

Vidékről megrendelések a levél átvételétől számotva 5 nap mulva küldetnek szét, mivel elvem, csakis egész tőkélletes kipurált állapotban levő órákat adni ki üzletemből.

Kijavítások elvállaltatnak s értők a legmegelőnyösebb árértékben.

Tudósítás.

Mély tisztelettel alólírottak bátorzkodnak a n. é. közönség tudomására hozni, miszerint a sz. kir. Kassa városa főutczájának 25. sz. alatt tekvő, azelőtt Vitéz-féle házban egy

zongora-raktárt

felállítottak, melyben a legmodernebb zongorák minden nemei a legjutányosabb árak mellett elkészítetnek és nagy mennyiségű készletben tartatnak; egyuttal pedig mindennemű zongorák a legkedvezőbb feltételek mellett a legjobban kijavittatnak.

A n. é. közönség kegyes párlfogásaért escedeznek, mely tisztelettel

Kluzsinszky Testvérek.

1—4 Felelős szerkesztő s kiadó-tulajdonos: **Oláh Károly.**

Az „István” gőzmalom-társulat

azon t. cz. részvényesei, kik az 1868-dik évi ápril 26-dik társulati közgyűlés határozatából kibocsátott új részvényekre szóló

ideiglenes igazolványok:

birtokában vannak, ezennel felhivatnak, miszerint az 5-dik 10% részlet és pedig: egy egész részvényre 10 frtot, f. évi október 1-től 15-ig a társulat irodájában (czepléd utcsa Kaffka ház) befizetni sziveskedjenek.

Debreczen, 1869. szeptember 15.

125. 1—0

Mindenféle terményeket és gyártmányokat

bizományi raktárba — vételre vagy eladásra elfogad, és üzleti megbízásokat előnyös feltételek mellett teljesít.

Lápossy és Lobmayer,
bizományi s ügynöki üzlete Pesten, 122. 1—5 Árpáduczca 4. sz.

A képviselő választmány.
Debreczen. 1869. Nyomatott a város könyvnyomdájában.